

ČESKÉ UČEBNICE DĚJEPISU: JE ČAS ZRALÝ PRO ZMĚNU?

David Čaněk

Autor uveřejnil v roce 1996 v Praze dosud nejrozsáhlejší analýzu českých postkomunistických učebnic dějepisu. V předkládaném článku shrnuje nejen své nejdůležitější poznatky, ale uvádí čtenáře i do diskuse českých historiků a veřejnosti, zabývajících se o dějiny. Na příkladu půl tuctu učebnic, doporučených pražským ministerstvem školství, ukazuje názorně, kterých historických obrazů a jazykových zvyklostí autoři využívají, s cílem – což Čaněkově bádání ve většině případů prokazuje – vytlačit historickou mnohotvárnost česko-moravské společnosti ve prospěch jednodimenzionálního, homogenního pojmu národa. Ve svém popisu a analýze recepce a využití diskutovaných učebnic veřejností poukazuje Čaněk na rozporné a ambivalentní postoje jednotlivých historiků (mimo jinými Jan Křen, Jiří Rak, Petr Čornej), kritizuje

ješitnost obce českých historiků a chybějící smysl pro to, jak se vypořádat se spornými otázkami. Svoje plaidoyer zdůvodňuje takto: „Místo vědce by nemělo být na okraji společnosti, mimo veškeré veřejné dění, ale naopak pokud možno v jeho středu. Jinak zůstává intelektuální potenciál promrhán“.